

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 20

Seduta dils 27-01-2023

PROTOCOL

**dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
venderdis, ils 27 da schaner 2023, allas 20¹⁵ – 23³⁰
Liug: Halla Cons**

Presidenta: Helga Probst-Linder

Actuara: Ursina Murer-Fatzer

Presents:

a) Cussegl

Armin Berther
Theres Burri Gadola
Silvia Bucheli-Caduff
Roland Cajacob
Adrian Deflorin
Edgar Durschei
Adrian Flepp

Mario Flepp
Otmar Flepp
Larissa Fry Schuster
Remo Huonder
Giusep Lozza
Armin Manetsch
Ignaz Venzin

b) Suprastonza
communala

René Epp
Clemens Berther
Wendelin Jacomet

Jris Lombris
Paul Flurin Schmidt

c) Hosps:

nov

Plaid d'avertura dalla presidenta

Patratgs

Las davosas jamnas haiel jeu ponderau vi e neu, sch'ins duess insumma aunc tener in plaid d'avertura ni buca. La finfinala sundel jeu sedecidida per entgins patratgs actuals.

Punt pendent

La damonda da baghegiar ei vegnida inoltrada e la tractandaziun el cussegl da vischnaunca ha beingleiti liug. La finanziaziun dil project ei denton buc aunc garantida e quella vegn ad esser ina dira nusch. Entochen la fin dalla stad ha l'uniun la finamira da haver ensemen ils daners. Igl ei fermamein da giavischar che l'uniun contonschi la finamira.

Center Fontauna

La sanaziun dil Center Fontauna pren fuorma. Cun l'entschatta fenadur 2023 quantan ins da haver terminau las lavurs dall'entrada e dalla caffetteria nova. Medemamein eis ei previu da saver arver la sala nova per il polisport sco era la localitad da fitness. Sin la fin digl onn duessen las lavurs internas esser terminadas per ch'il mintgadi dil menaschi funcziuni senza canera e puorla. Silsunter succedan las lavurs ordaviert. Entochen ussa han ins surdau lavurs per rodund siat milliuns francs.

Ucraina

L'uiara en l'Ucraina ha aunc adina buca pigliau ina fin. Sa con ditg ch'ella cuoza aunc? Ein las furniziuns dils panzers dall'America e Tiaratudestga veramein la sligiazun? Quellas ed aunc ulteriuras damondas san ins tschentar.

Mortoris

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau treis mortoris:

- Rosina Lutz, naschida ils 2 da fenadur 1932, morta ils 10 da december 2022
- Viktor Josef Willi, naschius ils 25 da zercladur 1927, morts ils 10 da december 2022
- Robert Anton Ehling, naschius ils 16 da december 1946, morts ils 9 da schaner 2023

Naschientschas

Dapi nossa davosa seduta dil cussegl da vischnaunca ha ei dau neginas naschientschas.

Tractandas:

1. Protocol 19-2021/2024
2. Saramentaziun dil niev cusseglier da vischnaunca
3. Construcziun d'in "Pumppark": Damonda da credit (messadi 31-2021/2024)
4. Concept "augmentar l'attractivitat dil vitg" (messadi 32-2021/2024)
5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Sco informaziun: Sunter la tractandaziun dil "Pumppark" s'absenta geraua Jris Lombris per motivs familiars.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 20

Seduta dils 27-01-2023

1. Protocol 19-2021/2024

Decisiun:

Il protocol nr. 19 dalla seduta dils 9 da december 2022 vegn approbaus unanimamein.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 20

Seduta dils 27-01-2023

2. Saramentaziun dil niev cusseglier da vischnaunca

"Art. 30 Successiun

¹Sch'in commember dil cussegl da vischnaunca ei da remplazzar avon la fin dalla perioda d'uffeci, declara la suprastanza communal que per eligius, che ha contonschiu tier las davosas elecziuns las biaras vuschs dils candidats buca eligi".

Sin la fin december 2022 ha cusseglier Martino Sabbadini abdicau siu uffeci. Cheutras ha igl anteriur president dil cussegl da vischnaunca Adrian Deflorin contactau Remo Huonder, che haveva obteniu dils ulteriurs candidats las biaras vuschs en connex cun las elecziuns dil cussegl da vischnaunca dils 27 da settember 2020. Remo Huonder ei sedeclaraus prompts da surprender l'incarica sco cusseglier e successur da Martino Sabbadini e quei pil temps restont da quella perioda d'uffeci 2021/2024.

Sebasond sin art. 30 al. 1 dalla lescha davart ils dretgs politics ha la suprastanza communal en sia seduta dils 5 da schaner 2023 declarau Remo Huonder per eligius sco commember dil cussegl da vischnaunca pil temps restont dalla perioda d'uffeci 2021/2024.

Ei suonda la saramentaziun. Remo Huonder ha decidu per la formulaziun d'empermischun che secloma sco suonda: *"Ti sco commember eligius dil cussegl da vischnaunca empermettas d'ademplier las obligaziuns da tiu uffeci tenor meglia saver e puder"*. L'empermischun vegn ademplita cun repeter ils plaids: *"Jeu empermettel"*. Cusseglier Remo Huonder empermetta.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

Cussegl da vischnaunca 2021/2024

Protocol no. 20

Seduta dils 27-01-2023

3. Construcziun d'in "Pumppark": Damonda da credit

(messadi 31-2021/2024)

Presentaziun

Suprastonza:

Geraua Jris Lombris:

Il messadi sco era l'offerta da Velosolutions ha il cussegl obteniu. Ils cuosts per in "Pumppark" muntan a frs. 175'600.-- incl. TPV. Igl uffeci da sanadad dil cantun Grischun sustegn il "Pumppark" cun 20%, maximalmein frs. 10'000.--. Pia restan per la vischnaunca cuosts da frs. 165'600.--.

L'idea d'ereger in "Pumptrack" resp. "Pumppark" curescha gia daditg pils patratgs entuorn. Igl ei da gronda necessitad da porscher talas attracziuns a nos giuvenils. A caschun dall'acziun digl uffeci da sanadad dil cantun Grischun igl onn 2022 han ils responsabels saviu postar sigl areal da scola in "Pumptrack" movibel per in temps limitau da treis meins e per in prezi fetg mudest. L'installaziun dil "Pumptrack" ha svegliau tier giuven e vegl interess ed ha cheutras carmalau pign e grond sigl areal avon halla Cons. Igl eco ei pia staus fetg positivs. Denter auter ein ils responsabels vegni en discussiun en caussa cun Anja Klittich Berther, commembra dalla cumissiun Center Fontauna e gronda promotura dil sport. Ella ha rendiu attent da ponderar la pusseivladad d'ereger sigl areal dil Center Fontauna in "Pumptrack" resp. in "Skatepark". Sin fundament dils discuors ha la suprastonza communalta incaricau il president dil Center Fontauna da sclarir la pusseivladad d'in "Pumppark" sigl areal dil Center Fontauna.

En connex cun il project "jugend.gr – participaziun dils affons e giuvenils en fatgs da vischnaunca" ha la vischnaunca fatg igl onn 2021 ina retscherca tier ils affons (*scoletta entochen scalem superiur*) en connex cun l'attractivladad da nossa vischnaunca. Ils resuns plaidan per sesez e van gest en quella direcziun. Sco ins sa adina puspei persequitar serimnan ils giuvenils cun lur skateboards sigl areal dalla staziun ni ch'els prendan schizun il bus entochen Aletta per silsuenter descender culs velos e skates d'Aletta giu. Cun la construcziun dil "Pumppark" sa la vischnaunca porscher als giuvenils in liug segir per las sentupadas e lur pissiun. La vischnaunca ei responsabla da porscher e promover purschidas per sustener la sanadad da convischin(a)s. Igl ei in duer che vegn medemamein pretendius dil stadi e cantun. La renovaziun dil plaz-scola ha medemamein demussau che la vischnaunca va ella dretga direcziun per promover affons e giuvenils da semuentar e far sport ora el liber. Quei ch'ei oz ina gronda sfida. L'opziun da porscher in'attractiun el vitg, han ins analisau. Cun quei che nus havein buc in plaz adattau e segir giu el vitg han ins anflau la soluziun cun igl areal dil Center Fontauna. Il contuorn dil Center Fontauna sto vegnir adattaus cun differentas lingias d'aua e d'electricitad e porta cheutras in ulteriur avantatg en vesta dallas finanzas. Cun l'interpresa Velosolutions han ils responsabels anflau personas cumpetentas e dil fatg. Els han analisau il plaz e miez schaner 2023 han ei suttamess l'offerta pil "Pumppark". La suprastonza ei dil meini ch'il project porta medemamein ina plivalur al Center Fontauna e sa vegnir exequis a moda speditiva en favur da nossa giuventetgna.

Cussegliaer Adrian Flepp ha tschentau ordavon ed a scret aunc entginas damondas en quei connex.

Damondas

Ein ils responsabels dallas Pendicularas vegni contactai en caussa, cun quei ch'ellas prevedan medemamein in "Pumptrack"?

Han ins mirau per sustegn finanziel supplementar entras sponsurs ni donaturs?

Han ins considerau la varianta da surdar il project resp. l'investiziun ad in'uniun indigena interessada?

Rispostas

Tenor discussiun cun signur Arnold prevedan las Pendicularas da postar il "Pumptrack" sil tetg-garascha. Quei cundrez han las Pendicularas gia giu postau ils davos onns en differents loghens. Ei setracta dad elements movibels analog al "Pumptrack" ch'era postaus sigl areal da scola. Tier quella varianta san ins cursar cun ils velos, rullettas e skates mo dad ina vart. La vischnaunca vul denton ereger in "Pumppark". La differenza ei che la construcziun vegn betonada (*incl. drenadis*) directamein egl areal previu. Plinavon san velos, rullettas e skateboards semover en differentas direcziuns (*vi e neu, cruschar etc.*). Cheutras vegn l'entira plattafuorma nezegiada.

Gl'empreman levan ins recaltgar daners cun in "Crowdfunding". Cunquei ch'ei basegna ton pli spert ina decisiun per buc entardar las lavurs dil Center Fontauna, han ins buca persequitau pli quella varianta. Pil maun public eis ei grev d'anflar sponsurs ni donaturs. Gerau Clemens Berther ei denton en contact cun igl uffeci per economia e turissem (AWT) sco era cun la Regiun Surselva.

Ei dat la pusseviltad ch'ina uniun savess tschentiar quella damonda. Ella vegness forsa tier ina contribuziun da sustegn pli gronda. Tenor sclariments sto quell'uniun interessada esser possessura dil terren ed il terren stuess esser el dretg da baghegiar. Plinavon havess l'uniun da mussar ora lavur voluntaria avon e suenter il temps da construcziun. Medemamein stuess in plan da finanzas sco era las finanzas esser avon maun.

Ei suonda la debatta d'entrada.

Cusseglier Adrian Flepp:

In "Pumppark" ei segirefranc ina varianta attractiva, varionta ed ei da beneventar. Ils aspects numnai engrevieschan da saver surdar la realisaziun ad in'uniun.

Cussegliera Larissa Fry Schuster:

Per tgei motivs fa la realisaziun prescha? Ei fuss da beneventar da far dapli sforzs per anflar sin ina moda ni l'autra sponsurs per quei project. Egl avegnir daventa il liug previu pil "Pumppark" in liug da sentupada per affons e giuvenils da tutta vegliadetgna. Da l'autra vart dalla via cantunala vegn il project digl Acla da Fontauna realisau. Han ils responsabels analisau l'eventuala problematica da canera che savess seresultar pils hosps dil hotel, cunzun la sera tard? Buca ch'ei vegn cul temps postau tablas da scamonds per evitar conflicts culs hosps sur vart.

Gerau Clemens Berther:

Las lavurs al Center Fontauna sespleigan tenor plan. Actualmeins succedan las lavurs preparatorias pil contuorn per saver instradar la procedura da submitsiun. Pil project Center Fontauna ha igl uffeci per economia e turissem concediu in milliun francs e dalla Pro San Gottardo ei vegniu concediu in credit da dus milliuns francs senza tscheins. Igl ei buca realistic da retscheiver ulteriur sustegn finanziel digl uffeci per economia e turissem pil project Center Fontauna.

Cusseglier Otmar Flepp:

Per tgei motivs ei quei project buca gia vegnius integrais da lezs temps el project Center Fontauna? Eis ei previu da dumandar entrada per quei parc ni ei la purschida per in e scadin gratuita? Il pupi strategic da Sedrun Mustér Turissem d'avon in onn ha denter auter tematisau d'anflar novas attracziuns en nossas vischnauncas. Va quei project sut quei aspect?

Las scolas da skis Sedrun e Mustér porschan egl avegnir cuors dad ir cun velo sigl areal sur la piazza da ballapei e pagan persuerter in tscheins. San els egl avegnir medemamein far diever dil parc?

Gerau Clemens Berther:

El project dil Center Fontauna eri previu da construir in tal indrez dalla vart sut dalla halla polivalenta. Per motivs ch'il project survargava 15 milliuns francs e las Pendicularas havevan construìu en quei temps il "Skills Park", fageva l'investiziun negin senn. Cun

desister da gliez temps sin quella purschida han in saviu reducir l'investiziun sin 10 milliuns francs. La purschida duei star a disposiziun gratuitamein. Pertuccont la strategia da Sedrun Mustér Turissem han las destinaziuns resp. ils presidents da Sedrun, Mustér ed Andermatt d'anflar ina via communabla e da procurar ch'ei vegni buca construïu en mintga destinaziun attracziuns semegliantas.

Cusseglier Roland Cajacob:

Han ins eventualmein aunc la pussevliadad da recaltgar daners tier ina fundaziun ni l'autra?

Geraua Jris Lombris:

Fundaziuns ein buca vegnidadas contactadas en caussa. La suprastonza vegn a far sia obligaziun suenter ch'il cussegl ha dau glisch verda al project.

Cusseglier Giusep Lozza:

Sa quei project buca vegnir finanziaus sur las taxas da turissem?

Geraua Clemens Berther:

L'infrastructura sto mintga vischnaunca finanziau sezza. Las taxas da turissem vegnan dabien denter auter alla collaboraziun pil marketing.

Cusseglier Adrian Deflorin:

Ina tala attracziun ha avon temps stuiu vegnir spustada per motivs finanziaus. Ha il cussegl da quintar cun ulteriurs projects ch'ei da lezs temps vegni spustai e suondan semplamein ussa, tut tenor tactica da salami?

Geraua Clemens Berther:

La damonda pil "Pumpark" vegn buca dalla cumissiun dil project Center Fontauna, mobein ord il departament da sanadad da geraua Jris Lombris.

Ei succeda la discussiun generala.

Cussegliera Theres Burri Gadola:

Preveda il project era loghens da seser per saver contemplar il moviment sin quei parc? La purschida duei restar gratuita. Per tgi che posseda buca tals vehichels per in tal parc (*gest ils hosps da vacanzas*), san quels vegnir affittai dil Center Fontauna ni han ins previu ina collaboraziun cun interpresas indigenas?

Geraua Clemens Berther:

Velosolutions porschan medemamein la cumpra dil material previu. En emprema lingia prevedan ils responsabels da coordinar quei cun in'interpresa indigena. Vegn il material cumpraus dil Center Fontauna, lu vegn naturalmein era incassau ina summa per l'affittaziun. La cumpra dil material figurass allura el preventiv 2024.

Cusseglier Giusep Lozza:

Pertuccont Coping Steine ein quels cuosts gia calculai ell'offerta presenta ni han ins aunc da quintar cun cuosts supplementars? Co vesa ei ora cun cuosts da manteniment?

Geraua Clemens Berther:

La construcziun vegn realisada da Velosolutions. Ils cuosts da rodund frs. 10'000.-- ein pil mument buca calculai el prezi. Il manteniment d'in tal object caschuna negins cuosts gravionts (*cumparegliaziun cun vias asfaltadas*).

Cussegliera Larissa Fry Schuster:

Igl ei vegniu fatg retschercas tier nos affons e giuvenils. Els han creau en scola differents placats cun ideas. Igl ei impurtont d'integrar ils affons e giuvenils activamein el process da realisaziun.

Geraua Jris Lombris:

Gest damaun allas 17⁰⁰ s'entaupa la suprastonza communal cun 23 giuvenils che demuossan interess pils fatgs da vischnaunca. La participaziun dils giuvenils ei da beneventar e fetg impurtonta.

Cusseglier Armin Berther:

Input: Sut il project da NRP 2020-2023 – mesiras da pilot per regiuns muntagnardas – dess ei la pussevliadad da recaltgar ulteriurs daners.

Decisiun:

Sin fundament dallas ponderaziuns menziunadas conceda il cussegl da vischnaunca unanimamein

1. in credit da frs. 165'600.-- (+/- 10% incl. TPV) per la realisaziun d'in "Pumppark" sigl areal dil Center Fontauna.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

4. Concept "augmentar l'attractivad dil vitg" (messadi 32-2021/2024)

Presentaziun

Suprastonza:

President communal René Epp:

La vischnaunca ha definiu en sia strategia 2030 la visiun "Viver attractiv". El program da legislativ 2021-2024 ha la suprastonza communal fixau la finamira concreta da schaffir in attractiv center dil vitg sco spazi da viver, sentupada e svilupper il commerci. Per quels motivs ei vegniu instradau ina cumissiun ord cusseglier(a)s sco era ina gruppa da lavur ord ils secturs da commerci, gastronomia, giuventetgna etc. La cumissiun e la gruppa da lavur ein vegnidas accompignadas dil biro specialisau Metron AG. Il concept cuntegn total 18 differentas mesiras per augmentar l'attractivad dil vitg da Mustér. La suprastonza communal seconcentrescha sin la realisaziun da tschun mesiras concretas, numnadamein Cons, Nani Bazar, Casa communal, Vitg e Via Sursilvana. Il concept final vegn tenor messadi presentaus al cussegl.

Ei succeda la discussiun generala.

Cusseglia Mario Flepp:

Per realisar il project presentau sedatten differentas sfidas. Ch'ins vul sliagar parcadis avon che haver in'otra sliagiun ei falliu. Cun quella sliagiun vegnin nus buca da carmelar dapli visitaders el center, anzi nus scatschein la gliud ord il center ord nies vitg. Sche quei aspect ei buns per nossas fatschentas el vitg ei da dubitar. Entochen ch'in sviament dil traffic ei buc avon maun, fa ei negin senn da rinforzar impediments da traffic. Egl avegnir stuein nus quintar cun aunc dapli traffic atras nies vitg. Sa la vischnaunca veramein selubir da far talas investiziuns, seigi quei a cuorta ni mesa (*Mittelfristig*) vesta? Facit: Il temps ei buc aunc madirs da realisar la plipart da quei concept.

Cusseglia Edgar Durschei:

Ina retscherca dall'Uniun da commerci e professiun Mustér ha mussau che las midadas ein gavischadas, denton ch'ils pass han da succeder tenor resursas pusseivlas. Sliagar parcadis amiez il vitg avon che saver presentar in'alternativa ei negin'opziun. Ch'igl ei buca vegniu encuretga il contact culs pertuccai davart ils plans da sliagar parcadis ei nuncapeivel. Avon che realisar el contuorn dalla scola, halla Cons e Puntreis novs projects, duein ins buc emblidar ch'ins ha dacuort fatg grondas investiziuns (*passapei, seiv, plaz-scola*).

El cussegl dils 22 da zercladur 2022 ha il cussegl tractandau il plan da finanzas 2022-2031 sco era il program d'investiziun e la controlla da credits. Tenor il plan da finanzas stattan rodund frs. 2'268'610.--/onn a disposiziun. Tenor la controlla da credits pils 31-10-2022 munta la summa frs. 13'301'286.--. En quella survesta da credits ein ils frs. 5'660'220.-- ch'il pievel ha concediu per l'avertura Val Segnas ed Uaul Run buca risguardai. Cheutras resulta in total da frs. 18'961'000.-- che stat pils proxims otg onns per investiziuns a disposiziun. Cheutras astgass il cussegl decider negins credits sch'el risguarda ils 25% ch'ei planisai per caussas nunprevidas. Pia fuss ei prudent da frenar ils proxims pass da realisaziun suenter ch'ins ha realisau fasa in. Ins ha gia bauld rendiu attent da presentar mesiras pagablas e mudestas.

President communal René Epp:

Igl ei buca stau la finamira da contactar possessurs da parcadis tier l'elaboraziun dil concept per cheutras saver elaborar in project senza pregiudezis. El mument dalla realisaziun succedan ils contacts necessaris. Medemamein vegnan negins parcadis sliagai avon ch'ins

ha buc in'otra alternativa (*parcella Hess*). Las empresas mesiras ch'ei previstas da realisar sespleigan sin agen areal. Pils ulteriurs pass vegnan il commerci sco era las personas pertuccadas contactadas a temps. La vischnaunca ha buca l'intenziun da disfar construcziuns gia realisadas, mobein la finamira ei d'alzar l'attractivitat e meglierar la situaziun.

Il plan da finanzas ei pulit complex, denton el ei in bien mied per tener a mistregn las finanzas. Sco exempel lessel cuort dilucidar enqual cefras. Igl onn 2021 eran 5.9 milliuns francs vegni budgetai sco investiziuns. La finfinala ein sulettamein 1.1 milliuns francs flessegiai el quen 2021. Il preventiv 2022 ei vegnius sancziunaus cun investiziuns nettas da 7.7 milliuns francs. Il plan da finanzas prevedeva cheu aunc 5.4 milliuns francs. Grazia allas investiziuns pli mudestas igl onn 2021, ha aschia ina reserva supplementara anflau la via el preventiv. Pigl onn 2022 semuossa ei medemamein che las investiziuns ein in ton pli bassas che previstas, actualmein per rodund 3.8 milliuns francs. Con dils 7.4 milliuns francs dil preventiv 2023 che vegnan investai, vegn allura il quen 2023 a demussar la primavera 2024. Il plan da finanzas pils onns 2022 entochen 2026 ei vegnius presentaus cun investiziuns nettas da 20.5 milliuns francs. Grazia al meglier cash-flow dil quen 2021 ha aschia ina reserva d'investiziun da frs. 600'000.-- saviu vegnir recaltgada. Aschia sa per exempel il credit pil "Pumppark" da questa sera vegnir integraus e quei senza problems. Tut quellas informaziuns sebasan sin nossa calculaziun interna la quala vegn controllada minuziusamein da nies canzlist Andri Hendry. In ulteriur mied per segirar nossas investiziuns ei la controlla da credits che noda investiziuns da 13 milliuns francs. Quella summa cuntegn denton era credits che vegnan investai sur onns sco per exempel la meglieraziun funsila ni il Center Fontauna.

Cussegliera Silvia Bucheli-Caduff:

La surdada al biro d'inschignier per la projectaziun dall'emprema mesira ei gia succedida. Quei fa surstar, damai che la cumissiun preparatoria ei buca vegnida orientada en causa (*medemamein commembra dalla cumissiun*). Ei la lavur dalla cumissiun cheutras terminada? Plinavon ha la cumissiun rendiu attent da contactar las personas pertuccadas dils parcadis avon che planisar il project. Resuns dad enqual convischin han perguess animau ils responsabels da realisar l'emprema mesira mo sigl areal davos casa communal (*parcadis communs*) enstagl davon casa communal.

President communal René Epp:

La lavur dalla cumissiun cuntinuescha.

Cussegliaer Giusep Lozza:

Realisar in plaz da sentupada avon il Nani Bazar para empau malsegir. Actualmein havein nus la zona 30 che va naven dalla Casa Langini, Casa Mazzetta entochen mazlarias. Eis ei previu da prolungir quella zona? Han ins fatg las ponderaziuns davart igl augment da traffic dil sid, cunzun da camiuns (*project via naziunala, TI*) che passan egl avegnir atras Mustér?

President communal René Epp:

Avon il Nani Bazar han ins buca previu in liug da sentupada. Leu sto il passadi sur via vegnir garantius a moda segira. Per sligiar la problematica dil traffic dat ei sulettamein la sligiazion d'in sviament. Ina moziun dil parlament communal sa gidar per rinforzar il giavisch tiels gremis politics.

Cussegliaer Adrian Flepp:

La fasa dus ei quella ch'ei l'impurtonta digl entir concept, numnadamein la parcella Hess. In sviament cuoza tenor resuns dalla politica decennis. Il concept davart ils loghens da sentupada ei plitost adattaus per liung da vias lateralas e buca dispert per liung da vias cantunalas.

President communal René Epp:

Il concept da segirtad vegn aunc elaboraus dallas personas dil fatg. Ina promenada atras in vitg dat medemamein ina plivalur al commerci e carmala hosps sco era la populaziun indigena da s'entupar.

Gerau Wendelin Jacomet:

Tenor la polizia da traffic dat ei en zonas 30 negins passadis per pedunzs (*sdremas melnas*). La sdrema tier la Banca Raiffeisen ei restada sin giavisch dalla vischnaunca.

Plinavon ha il cantun denter auter era buca lubiu in passadi per pedunzs a Clavaniev (*passapei per ir sur via vi*) nua che la situaziun da segirtad ei precara.

Cussegliera Theres Burri Gadola:

Il concept ein in bien muossavia pils proxims onns. Scaffir amiez il vitg spazis verds ei ord vesta che nus habitein agl ur digl uaul e la natira buca gest il pli essenzial. Pli impurtont ei da possibilitar ina colligiaziun adeguata (*bus/shuttle*) naven dil campadi Fontanivas entochen el vitg ni naven dad Acletta giu el vitg.

President communal René Epp:

Quellas colligiaziuns dils uclauns el vitg flessegian el concept pil traffic public. Sin fundament dalla nova lescha concedan Cantun e Confederaziun dapli contribuziuns finanzialas per tals projects.

Decisiun:

Il cussegl da vischnaunca pren enconuschientscha dil concept "augmentar l'attractivitat dil vitg".

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Damonda da cusseglier Armin Manetsch:

"Jeu haiel ina damonda pertuccont la pendentia nua la vischnaunca ei era purtadra da quei project. Sco ins ha saviu leger il venderdis vargau el Fegl official, han ils iniziants dalla pendentia inoltrau la damonda da baghegiar. Quella punt che dat ina gronda attracziun per turists sco era indigens ei pia in pass pli lunsch. Mo la publicaziun sin la pagina d'internet ed en il prospect aschuntau dall'Uniun la pendentia han irritau mei zun fetg. Leu san ins denter auter leger sin pagina 10 (enramau cun tgietschen), jeu citeschel: "Für die Kinder von Mumpé Medel entsteht ein sicherer Schulweg nach Disentis/Mustér". Sco vus saveis havein nus pil mument ina fetg buna sligiaziun per nos scolars cul transport da scola entras Taxi Furger e lunsch ora pli segira che sur la punt pendentia. Tgei ei igl intent davos quella declaraziun? Eis ei mo per recaltgar daners ni ei quei propi l'intenziun dalla suprastanza communal da saver spargnar il transport da scola pils da Mumpé Medel? Ni vulan ins perfin daners da subvenziun dil cantun cun quei argument? Sch'ins prendess en vesta da sligiar il transport da scola sco quei ch'el ei ussa, fuss quei ina gronda disfavour pils habitonts ed era per l'attractivitat dil vitg da Mumpé Medel. Cass cuntrari, quei ch'jeu sperel fetg, sun dil meini da desister da talas declaraziuns".

Risposta da René Epp en num dalla suprastanza communal:

"La vischnaunca ei buca purtadra da quei project. Il purtader dil project ei l'Uniun la pendentia ed ella intenda da surdar il menaschi dalla punt pendentia alla vischnaunca. Il project vegn realisau entras l'Uniun la pendentia. La suprastanza communal vegn a sefatschentar proximamein cun las damondas davart finanziaziun, concept da menaschi sco era cun ils effects economics e turistics. Era ord la damonda da baghegiar sorta che l'Uniun la pendentia ei purtadra dil project dalla punt pendentia e buca la vischnaunca. Igl ei buca l'intenziun dalla vischnaunca ch'ils affons da scola da Mumpé Medel stoppien serender pli tard sur la punt per ir a scola. Denton giudichescha l'uniun quella punt pendentia sco untgida segira en cass che la via cantunala sto vegnir serrada muort boas ni auters prighels dalla natira. En tals cass savessan sper la populaziun da Mumpé Medel era ils affons far diever dalla punt. Cunzun en consequenza da malauras sa quei ina ni l'autra gada esser il cass. Sco tut ils ulteriurs transports da scola surpren la vischnaunca era ils cuosts pils transports da scola da Mumpé Medel. Quei vegn era ad esser il cass el futur. La suprastanza communal ei denton dil meini ch'il traffic public en vischnaunca sappi futuramein vegnir coordinaus meglier che quei ch'el seprenta oz. Cunzun en connex cun applicaziun dalla nova lescha cantunala pil traffic public dat ei ulterior potenzial d'optimar ils transports ellas differentas fracziuns dalla vischnaunca. Che la punt sa en cass d'ina serrada dalla via cantunala esser in'untgida per la populaziun da Mumpé Medel ed ils scolars ei in fatg. Consequentamein eis ei correct che quei argumentari figurescha el rapport dall'Uniun la pendentia. La vischnaunca sco era nos investurs ein interessai da saver far valer tuts pussevils arguments per saver recaltgar da cantun e confederaziun tut ils mieds finansials pussevils. La suprastanza communal ei perquei dil meini che nus savein buca selubir da strihar quei passus ord il rapport. Buca sco davos ei quei ina brochura dall'uniun per far attents sin il project per aschia recaltgar ulteriurs sponsurs. Pia dat ei pil vitg da Mumpé Medel ni ina disfavour pils habitonts ni ina svaletaziun per l'attractivitat dil vitg".

Cussegliera Larissa Fry Schuster:

Sco vesa ei ora cul survetsch medicinal?

President communal René Epp:

La vischnaunca ei en stretg contact cun ils iniziants davart in center da sanadad a Mustér. Per quei intent visetan ils responsabels il center da sanadad gia realisau ad Önsingen, Niederbipp. Sco proxim pass eis ei da mirar pil liug adattau resp. pil terren da baghegiar. Ils iniziants spetgan naturalmein il sustegn politic per lur project.

SanaSurselva ha avon cuort presentau il project "Reit da sanadad Surselva" che sesanfla actualmein en consultaziun tier las vischnauncas sco era tier las instituziuns da sanadad. Ina sentupada comunabla denter vischnauncas e las instituziuns ella Cadi ha medemamein giu liug. Entginas damondas essenzialas per in pass comunabel en quella direcziun ein aunc buca rispundidas (*plazzas da lavur, finanzas - participaziun sperdita/gudogn*).

Cusseglier Otmar Flepp:

Ha Grischun Turissem informau ils responsabels che FC Köln enquera in liug adattau per lur trenaments da ballapei?

Cusseglier Giusep Lozza:

Eis ei previu d'entscheiver uonn cun las lavurs da construcziun per l'avertura digl uaul Val Segnas – Sogn Placi?

Gerau Clemens Berther:

Alla suprastonza communal ei la tematica FC Köln buc enconuschenta. Las lavurs vid la via d'ual succedan buc uonn.

Cusseglier Armin Berther:

Tgei funcziun pren la vischnaunca el project solar sill'Alp Run (36 ha)? San ins quintar cun concessiuns d'energia solara?

Gerau Clemens Berther:

Ils davos treis dis ha igl inscunter dad AlpEnForCe giu liug. Quels dis ei vegniu discussiunau dabia davart tals indrezs fotovoltaics. La vischnaunca ei involvida en quei project ensemen cun ils possessurs dall'Alp Run. La suprastonza communal ha gia en sia cumpetenzza incaricau Solalpine per schar valetar il project. Igl ei previu da presentar la fatschenta al cussegl dils 4 da matg 2023. Actualmein manca l'ordinaziun tier la lescha d'energia e cheutras ein las cundiziuns aunc buc enconuschentas. Il project ei mo lu interessants, sche las contribuziuns flessegian. Enconuschentamein subvenziunescha la Confederaziun implonts fotovoltaics entochen 60% dils cuosts. La finamira da metter 10% dils indrezs solars gia igl onn 2025 en funcziun ei strusch pusseivla.

Communicaziuns

President communal René Epp informescha en num dalla geraua Jris Lombris il suandont:

A caschun dalla seduta dils 3 da schaner 2023 ha il cussegl da scola eligiú Marina Cavelti-Mathiuét sco nova meinascola naven digl onn da scola 2023/2024. Actualmein eis ella meinascola a Panaduz/Razén. Plinavon enconuscha ella fetg bein il scolaesser en la Sursassiala, damai ch'ella ei stada meinascola durant il temps 2016-2018 a Sedrun. Ella ei maridada e mumma da dus affons. Cun sia famiglia habitescha ella a Sagogn.

Cun miez 2023 han nos versai pedels da scola Gion e Corina Zazzi visau il contract da lavur. La suprastonza communal deplorescha lur decisiun ed engrazia ad els grondamein per lur grond e fidau engaschi durant ils davos 12 onns. Sco novs pedels da scola ha la suprastonza communal eligiú Livio Zanetti da Mustér en pensus cumplein e Delia Bass da Sumvitg en pensus parzial (50%). Els entran en survetsch cun l'entschatta matg 2023.

En num dalla suprastonza communal:

En connex cun la lescha federala davart igl acquist da beins immobiliars entras personas digl exterior ha la suprastonza communal decidiu ch'il conclus dil cussegl da vischnaunca dils 3 da december 2010 davart la quota communal per la vendita da schischom a personas digl exterior vala vinavon era pigl 2023, numnadamein:

- a) vendas ord surbaghegiadas a personas digl exterior in quota da 100%;
- b) lubir la vendita d'in object singul d'in proprietari svizzer ad ina persona digl exterior;
- c) lubir la vendita d'in object singul d'in proprietari digl exterior ad ina autra persona digl exterior.

Sonda, ils 28 da schaner 2023, allas 17⁰⁰, halla Cons - sentupada denter la suprastanza communal e la giuventetgna. La discussiun vegn a tractar la participaziun dalla giuventetgna en vischnaunca. Silsuenter vegn offeriu als 23 giuvenils annunziats ina tscheina communal.

La presidenta dil cussegl Helga Probst-Linder:

- Mesjamna, gl'empren da fevrer 2023 ha liug en sala da dertgira en Casa Cumin, Mustér la prelecziun dil cudisch da Dr. Martin Tomaschett;
- ils 18 e 19 da mars 2023 ha liug la Trofea Péz Ault.

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ha liug venderdis, ils 10 da mars 2023.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
La presidenta: L'actuara:

Helga Probst-Linder

Ursina Murer-Fatzer

Disentis/Mustér, ils 28 da schaner 2023